

כגפן פוריה

עלון להפצת תורה ויהדות

אין לעיין בעלון זה בשעת התפילה

פְּרָשַׁת בְּלָק

י' תמוז תשע"ט

הפטרה: והיה שארית

ברכת הלכנה

יום חמישי הילולת רבי חיים בן עמר זיע"א

יציאת השבת ר"ת 21:15

גיליון 538

יציאת השבת:

20:32

ירושלים: 20:29

מניסת השבת:

19:20

ירושלים: 19:12

לֹא יָנוּם וְלֹא יִישָׁן שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל

הרב עמוס שושן - רב ישובי רכס פוריה

כולנו יודעים שאויבנו זוממים להשמיד אותנו ולא בוחלים בשום דרך, הפלא העצום הוא הדרך בה הקב"ה דואג להציל אותנו בכל פעם מחדש! פרשה שלימה מספרת לנו על הקשר שנרקם בין מדינות אויב במטרה אחת להשמיד את עם ישראל. עם ישראל אפילו אינו מודע לכך, אך הקב"ה דואג להציל את עמו מכל רע. וכך אמר הקיסר הרומי לרבי יהושע: כמה חזקה הכבשה השורדת בין שבעים זאבים, ענה לו רבי יהושע בן חנניה: כמה גדול הוא הרועה השוברן ומצילה מידן. בעוד שהקיסר תולה את קיומו של עם ישראל בכוחו של העם, הרי שרבי יהושע תולה את קיומו של עם ישראל בכוחו של הקדוש ברוך הוא.

עמי הארץ רואים את עם ישראל מנצח את מלכי האמורי החזקים, הם חוששים, אם אלו נפלו כיצד נוכל אנו להתמודד כנגד עם ישראל? אז מגיע תורו של החיבור גם בין מדינות שהיחסים ביניהם מעוררים, אך כעת יש להם סיבה להתאחד - המלחמה כנגד עם ישראל. וכך כותב רש"י בפרשתנו: "ויאמר מואב אל זקני מדין - והלא מעולם היו שונאים זה את זה, שנאמר: "המכה את מדין בשדה מואב. שבאו מדין על מואב למלחמה. אלא מיראתן של ישראל עשו שלום ביניהם". מסתבר כי גם דבר זה הוא עתיק יומין, כשאנו רואים מול עינינו מדינות שהיחסים העכורים ביניהם מכוסים באהבה מדומה, שהצד השווה שבהם הוא שנאת ישראל.

הפרשה עוסקת במה שקורה במחנה מואב, עם ישראל אינו מודע כלל לסכנה האורבת לו, אך שומר ישראל לא ינום ולא ישן. ולכן אומר דוד בתהילים כי דוקא הגויים ואומות העולם משבחים את ה', כי הם יודעים שבחסדו הגדול הוא מציל אותנו בלי שאנו נהיה מודעים לכך, אשרינו.

בהוצאת מכון "שערי תורה": פוריה-נוה עובד ד.ג. גליל תחתון 15210

שערי תורה וחסד ע"ר * כולל אברכים * שיעורי תורה * פרסומים תורניים * גמ"ח עזרה לנוקמים *
הדפסה: דפוס כנרת. עריכה: צ. שורץ. היה שותף. להעברת תרומות: בנק המזרחי סניף טבריה מספר חשבון: 123459

רבי חיים בן עטר – אור החיים הקדוש

השבוע ביום חמישי בתאריך טו' בתמוז יחול יום ההילולא של הגה"צ רבי חיים בן עטר, מחבר הספר הנודע "אור החיים" המכונה בעם ישראל "אור החיים הקדוש".

תלמיד חכם שהגיע לקבל את מנת הבשר, נדד מעיר לעיר והשתדל שלא ללון שני לילות במקום אחד.

כאשר סיים את נדודיו שב לעיר סאלי והמשיך בלימוד התורה ובעזרה לנוקמים. נשבע שלא יעסוק במלאכה לאחר שירוויח את הסכום הדרוש למחייתו למשך החודש ויקדיש את כל זמנו ללימוד התורה על כן סרב לשזור את בגדי בת המושל לכבוד חתונתה. לאחר שהמושל ציווה להכניסו לכלוב עם אריות מורעבים ניצל והחליט לעלות לארץ ישראל.

בדרכו הגיע לפאס ומונה ע"י רבי שמואל אלבו כראש ישיבה. בעקבות הרעב הכבד בשנת ה'תצ"ח עבר לטיטואן, כאשר עבר את הגבול לאלג'יריה נתפס ונידון לשריפה בכבשן האש אולם בעזרת אחד מתלמידיו הצליח להימלט מהכלא. מאחר ולא זכה לילדים שמע לעצת זוגתו ונשא לאישה שנייה את בתו של ר' מאיר כפאס בנוסף לאשתו הראשונה ונולדו לו רק בנות.

בערב חג השבועות שנת ה'תצ"ט הגיע לנמל ליורנו (איטליה), בני הקהילה העניקו לו דירה מפוארת ומשכורת חודשית מכובדת וסייעו בהדפסת ספריו 'אור החיים' ו'פרי תואר'.

נסע לערים שונות באיטליה על מנת לגייס תורמים להקמת בית מדרש בירושלים, בחודש חשון ה'תק"א הגיע למודנה, בסוף החורף שהה בפררה, המשיך למנטובה ובראש חודש אב שנת ה'תק"א הפליג מנמל ליורנו עם עשרה מתלמידיו ומשפחותיהם.

נולד בשנת ה'תנ"ו בעיר סאלי (במרוקו) למשפחת עטר, שפירושו בערבית "בושם" על-שם עיסוקם במשך דורות במסחר בבשמים ונקרא 'חיים' על שם סבו.

מילדותו שקד על לימוד התורה עם סבו, למד את מקצוע הצורפות והתמחה בשזירת חוטי זהב וכסף בבגדים.

עקב גזירות המושל המקומי נאלץ בשנת ה'תס"ה לברוח עם משפחתו לעיר מקנס (מרוקו) והתגורר בביתו של ר' משה די אבילה עד שמשפחתו שבה לסאלי בשנת ה'תס"ח.

נשא לאישה את בתו של ר' משה ממקנס בנו של ר' שם טוב-אחיו של ר' חיים הזקן ונסמך על שולחן חותנו. שקד יומם ולילה על לימוד התורה ועל אף גילו הצעיר הקדיש כל יום זמן ללמוד תורה ולדרוש בפני הציבור.

ערך סיגופים ומיעט באכילה אולם לכבוד שבת אכל כמויות מזון גדולות, נהג להתענות מ"א עד י"ג אדר לילה ויום ברציפות, התבודד במשך ימים שלמים ועסק בכתיבת ספרו "אור החיים", גילו לו בחלומותיו פירושים לתורה וזכה לרוח הקודש.

לאחר פטירת חותנו בשנת ה'תפ"ה נאלץ לשוב לסאלי, פתח את הישיבה שניהל סבו ותמך מכספו בתלמידים אולם נמנע מלפסוק הלכות. ביתו היה פתוח לרווחה לכל נזקק ובכל יום חמישי נהג לשחוט עגל ולחלק את הבשר לתלמידי חכמים עניים סעודות השבת.

כאשר נודע לו כי נגזר עליו שנת גלות היות ולא מחה באחד מעשירי העיר שביזה

חיבר את הספרים:

אור החיים: פירוש על התורה. **חפץ ה':** על מסכתות ברכות, הוריות, חולין ושבת.

פרי תואר: חידושים על יורה דעה. **פירות גנוסר:** על ספר "פרי חדש".

ראשון לציון: על 7 מסכתות, על ג"ך, על יורה דעה.

ימים אחדים טרם פטירתו אמר לאשתו כי איש עשיר מטורקיה יבקש לרכוש ממנה את התפילין שלו, אולם עליה להזהיר את הקונה להקפיד מאוד על קדושה ושלא לשוחח כאשר יניחן.

ביום שבת י"ד תמוז ה'תק"ג השיב את נשמתו ליוצרה לפנות ערב, באותה עת במז'יבוז', בעת שיצאה השבת בירושלים עדיין היה יום במז'יבוז'. הבעש"ט הקדוש נטל את ידיו לסעודה שלישית ולפתע הכריז 'כבה הנר המערבי' היות ונגלו לו סודות כוונת מצות 'נטילת ידיים' שאינן נודעות אלא לאחד בדור ועד עתה היו אצל רבי חיים בן עטר.

יהי רצון שיהיה הרב מליץ יושר עלינו ועל כל ישראל, אמן.

במהלך ההפלגה שהה ימים אחדים בסיציליה ובהגיעם לאלכסנדריה (מצרים) ביקשו מרב החובל להפליג לנמל יפו אולם רב החובל טעה ובסוף חודש אלול הגיע לנמל עכו.

בירושלים השתוללה מגיפה על-כן התיישב בעכו, ייסד ישיבה ומידי חודש הגיע לקברי צדיקים באזור. לא נענה לבקשותיו של רבי חיים אבולעפיה לקבוע את מושבו בטבריה ובט"ו אלול שנת ה'תק"ב הגיע לירושלים – באותה עת אמר הבעש"ט הקדוש: **היום נכנס משיח בן יוסף לירושלים.**

התגורר בחצר הבית בו נולד האר"י הקדוש וייסד בו את בית המדרש "כנסת ישראל", עסק בלימוד תורת הנגלה והנסתר כשהוא עטוף בטלית ומעוטר בתפילין, נהג לטבול במקוה כל יום, דיבר רק בלשון הקודש וחדל לדבר בשפת לעז.

מעת לעת הגיע לקברות צדיקים באזור וערך תפילות לגאולת עם ישראל, בכל ערב שבת למד הלכות עדות, בכל מוצאי שבת למד כל הלילה וערך תפילות אותן חיבר בעצמו, כתב פיוטים, על אף המטרדות והצרות שעברו עליו התרחק מהעצבות והזהיר כי מי שאינו לומד לשם שמים שלא יעז לעיין בספרו – חפץ ה'.

**ציון קבר 'אור החיים' הקדוש
בהר הזיתים בירושלים,**

אשר הפך למוקד עליה לרגל
במשך כל השנה ובעיקר ביום
ההילולא טו' בתמוז.

הלכות קדושת בית הכנסת

"מה טבו אהל'ך יעקב משכנת'ך ישראל"

א. קדושת בית הכנסת גדולה מאוד, ומוזהרים לירא ממ' שהוא שוכן בו ה' יתברך, כדכתיב: ומקדשי תיראו, שבית הכנסת נקרא גם כן מקדש, כדכתיב: 'ואהי להם למקדש מעט', ודרשינן: אלו בתי - פנסיות ובתי מדרשות. ולכן אסור לנהוג בהם קלות ראש כגון: שחוק והיתול ושיחה בטלה.

ב. וכתבו הפוסקים דמצוה לירא מן המקדש ונוהג בבית הכנסת ובבית המדרש מדאורייתא, ולכן ראוי להיזהר בכבודם ולשבת שם באימה ויראה, ואותם הנוהגים בהם שחוק וקלות ראש עליהם נאמר: 'מי ביקש זאת מידכם רמוס חצרי', ובזהר הקדוש הפליג בעונש שלהם ואמר: 'מאן דמשתעי בבי כנישתא, רחמנא ליצ'לן, בדברים בטלים חיצונים אין לו חלק בא-להי ישראל!' ה' ישמרנו ויצילנו (בא"ח).

ג. אין לחשב בהם חשבונות ארוכים ומסועפים אלא של מצוה, כגון קופה של צדקה וכדומה. ונוהגין בהם כבוד, לנקותם, ולר' בצם במים. ומדליקין בהם אורות לכבדם.

ד. אין לנשק בהם בניו הקטנים, כדי לקבוע בליבו שאין אהבה כאהבת המקום ברוך הוא. ואין להביא קטנים ביותר שהם משחקים שם ומחללים קדושת המקום ומבלבלים דעת הגדולים. אבל כשהגיעו לחינוך, יש להביאם אתו, וילמדם לשבת באימה וביראה, ויזרזם לענות אמן וקדיש וקדושה. ובנות קטנות אין מכניסים כלל לבית הכנסת.

ה. קודם שיכנס לתוכם, ישגיח שלא יהא עליו ולא על בגדיו או מנעליו שום לכלוך, אלא יכנס במלבושים נאים ונקיים מפני כבוד המקום.

ו. אין נכנסין בהם לא בחמה מפני החמה, ולא בגשמים מפני הגשמים. ואם צריך ליכנס לקרוא לאיזה אדם, יכנס ויקרא שם איזה פסוקים, או יאמר איזו תפילה, או שישמע מאחרים איזה לימוד. או לכל הפחות ישב שם מעט ואחר כך יקראנו, כי גם הישיבה בהם היא מצוה, שנאמר: 'אשרי יושבי ביתך'. [הגר"מ אליהו זצ"ל]

לעילוי נשמות אמו"ר רבי יצחק שושן זצ"ל - נלב"ע יב' תמוז תשע"ז

עלון זה מוקדש:

לרפואת: אברהם ולאח ציטרון. שרה בת שמחה. מרים יהודה. ציפורה ויהושע לוי. ביבה אלימלך. ישי הלוי. עזר בן עישה. תקוה בת עזיזה. אלגרה בת ג'אן. אסתר בת זוהרה. מול בת ענולה. אברהם בן רחל. רחמים בן סולטנה. הראל בן אביגיל. אילנה בת סליחה. ישי ורחל לוי. חנה בת זוהרה. מיטל מוריה אדרי הי"ו. להחזרת נעדר צה"ל ושבויו ובהם: אורון שאול. הדר גולדין. גיא חבר. רון ארד. יהודה כץ. עבי פלדמן. יהונתן פולארד הי"ו. לעילוי נשמות: הגר"ע יוסף צוק"ל. הגר"מ אליהו צוק"ל. רבי מסעוד מלול זצ"ל. רבי יצחק שושן זצ"ל. רבי יעקב שושן. הרב שלמה צורף. יונה ונה. סופר מנחם. אליאור קדושים. הרב אברהם צוקרמן. יצחק עמידה. נדיר נחום. ניסים כהן. רובי עדי. יצחק בן מול מורחי. מרדכי ומשה מורחי. ישראל אברהם נתן. אברהם אוהיון. מרדכי צאני. שלמה בן מרים. יצחק ועמרם אטיאס. ר' חיים אוהננה. לוי יצחק אמרדי. אורן מועלם. אליהו טייטל. דוד חגי. דוד גוסברג. יואל דללי. עמוס דמרי. סימנטוב משה יהודה. ישראל בן גמרה. רבי דוד הכהן. ישראל בן שושנה. נעים משה. אהרן מורחי. יצחק ושמחה אילוז. נסים וסוליקה שושן. יצחק ולאח אסטרוגו. מדינה שמעון. מגירה לוי. לויט שבת. אסתר בת תורא. אסתר חרד. חנה יצחק. דינה פונדק. אליזה בת פרידה. תרצה זיגון. אסתר וענבר נחום. דניאל אלמליח. אליהו אדרי. נסים מלי. מרים ועננו. עזיזה עמוס. רות יעקב. חיה רחל לוי. נעמי בת מרג'ה. לואיזה מדר. זוהרה בת חנה. עליזה כהן. שרה אולילאל. יזכר וענקין. חסיה ששפטט. עישה דין. ברכה סופ. רותי אטל. כבטלה בת אולנה. אסתר איבט. כמייסה דידי. כמייסה כהן. אלס טובול. אילה שחר. רבקה ישעיהו. אריאל דרסעבר ז"ל. ולע"נ הנספים בשואה ובהם: אלכסנדר שנדר, שושנה רוזה, רפאל פריצי, וצ'צ'יליה צילה לבית משפחת ציטרון הי"ד.

למעוניינים להשתתף בהוצאת עלון זה נא לפנות לדוד: 0537788483

אין לעיין בעלון זה בשעת התפילה